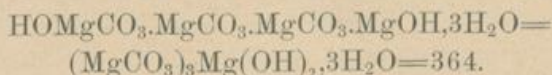

267. Magnesium carbonicum hydrooxydatum.

Szénsavas magnésiumhydroxyd. Szénsavas magnésia. Hydroxyd-magnésiumcarbonát.

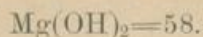

Elporló, hófehér, laza tömeg, vagy igen könnyű por; vízben jóformán oldhatatlan. Higított sósavban élénken pezsegve oldódik fel; az oldat ammoniával túltelítve, nátriumphospháttal fehér, kristályos csapadékot ad.

Vizzel felforralva olyan szüredéket adjon, a mely bepárologatva elenyésző csekély maradékot hagy hátra. Két százalékos, sósavban való oldata ne változzék meg se kénhydrogéntől, se chlór ammonium és fölösleges ammonia hozzáadása után, kén ammoniumtól. Az utóbbi lúgos oldat sóskasavas ammoniumtól ne zavarosodjék meg azonnal. Salétromsavas oldata ezüstnitráttól vagy báryumnitráttól legföljebb gyengén tejesedjék meg.

268. Magnesium hydrooxydatum.

Magnésiumhydroxyd. Égetett magnésiavizzel.

Végy: Frissen készült magnésiumoxydból

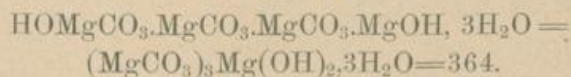
hetvenöt grammot 75

Lepárolt vízből

ötszázhuszonöt grammot 525

267. Magnesium carbonicum hydrooxydatum.

**Magnesii subcarbonas. Magnesia carbonica.
Magnesia alba.**

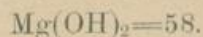

Massa pulverulenta, nivea, laxè cohaerens, aut pulvis levissimus, aqua fere insolubilis. Acido hydrochlorico diluto vehementer effervescens solvitur; solutio, ammonia supersaturata, phosphate natrii praecipitatum album crystallinum praebet.

Aqua ad ebullitionem coctum, filtratum det, evaporando residuum usque ad evanescentiam exiguum relinquens. Solutio 2°/_o, acido hydrochlorico facta, hydrogenio sulfurato ammonio chlorato, nec addita ammonia superabundante, ammonio sulfurato permutetur. Solutio haec alkalina, ammonio oxalico non illico turbetur. Solutio acido nitrico facta, nitrate argenti vel baryi ad summum lene lactescat.

268. Magnesium hydrooxydatum.

**Magnesii hydroxydum. Magnesia hydrica.
Hydras magnesiaie. Magnesia usta in aqua.**

Rp. **Magnesii oxydati recenter parati**
grammata septuaginta quinque **75**
Aquae destillatae
grammata quingenta viginti quinque **525**

Keverd össze igen jól és tedd el 5 jól záró edénybe. Fölrázva tejszerű folyadékot ad s ebből hosszabb állás után felduzzadó csapadék rakodik le. Ez a csapadék hígított eczetsavban gyorsan oldódik fel. Azt a készítményt, a mely savakkal pezseg, nem szabad használni.

A készítmény megjelölt mennyiségét mindig készen kell tartani.

269. Magnesium oxydatum.

Magnésiumoxyd. Égetett magnésia.

MgO=40.

Hófehér, könnyű, igen finom por; hígított sósavban pezsgés nélkül oldható.

Sósavas oldata chlórarnmonium és fölösleges ammonia hozzáadása után, dinátrium-hydrophospháttal fehér, kristályos csapadékot ad.

A készítmény 0.2 grammja vízzel felforralva olyan szüredéket adjon, a mely gyengén lúgos hatású és a bepárolóztatáskor élenyésző csekély maradékot hagy hátra. A vízben föl nem oldódott rész 5 köbcentimeter vízzel összerázva és 8 köbcentimeter hígított kénsavba öntve, ebben gyorsan és tökéletesen feloldódik, a nélkül, hogy élénkebben pezsegne. Két százalékos, sósavval készített oldata ne változzék meg se kénhydrogénvittől, se pedig chlórarnmonium és fölösleges ammonia hozzáadása után kénarnmoniumtól. Az előbbi sósavas oldat chlórarnmoniummal és fölösleges ammo-

Misce optime et serva in lagenis 5 probe clausis.
Conquassatione liquorem sistit lacteum, e quo longioris temporis spatio praecipitatum tumescens deponitur, quod in acido acetico cito solvatur. Praeparatum cum acidis effervescens non est adhibendum. Praeparati quantitas praescripta semper praesto sit.

269. Magnesium oxydatum.

Magnesii oxydum. Magnesia usta.

MgO=40.

Pulvis levis, subtilissimus, acido hydrochlorico diluto absque effervescentia solubilis.

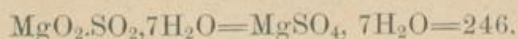
Solutio acido hydrochlorico facta additis ammonio chlorato et ammonia superabundante dinatrio hydrophosphorico, praecipitatum album crystallinum praebet.

Grammata 0.2 praeparati, aqua ebullientia, filtratum praebent lene alkalinum, et evaporatione residuum nimis exiguum relinquens. Pars, aqua non soluta, centimetris cubicis 5 aquae conquassata et in centimetra cubica 8 acidi sulfurici diluti infusa, in hoc celere et perfecte solvatur absque effervescentia vehementiori. Solutio 2°/₁₀, acido hydrochlorico parata, aqua hydrosulfurata et post additionem ammonii chlorati atque ammonia superabundantis, ammonio sulfurato non permutetur. Solutio prius memorata hydrochlorica, ammonio chlorato et superabundante ammonia mixta,

niával elegyítve, sósavas ammoniumtól ne zavarosodjék meg azonnal. Salétromsavas oldata ezüstnitráttól vagy báryumnitráttól legföljebb gyengén tejesedjék meg. Száraz kémcsőben hevítve, ne mozogjon hevesen ide-oda; e mozgást a fejlődő vizpárák idézhetik elő; ez esetben a kémcső hidegebb részére harmat rakódik le.

270. Magnesium sulfuricum.

**Kénsavas magnésium. Magnésiumsulfát.
Keserűsó.**

Színtelen vagy fehér, a levegőn kissé elmálló, hasábos kristálykákból áll. Ize keserű és sós. Fajsúlya 1·6—1·7. 0·8 súlyrész hideg és 0·15 súlyrész forró vízben oldható.

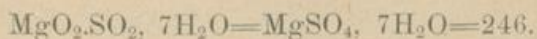
A vizes oldat ammoniával fehér csapadékot ad s ez chlór ammoniumban oldható. Chlór báryummal fehér, sósavban oldhatatlan csapadék keletkezik.

Öt százalékos oldata semleges legyen; eczetsavval megsavanyítva, kénhydrogéntől ne változzék meg; ezüstnitráttól legföljebb igen gyengén szabad megtejesednie. Az oldat fölösleges chlór ammoniummal és ammoniával elegyítve, kén ammoniumtól ne változzék meg. Platina-dróton a lángban hevítve, midőn kristályvize eltávozott és már nem habzik a só, a lángot erősen és maradandóan ne fesse sárgára.

ammonio oxalico non illico turbetur. Solutio acido nitrico facta nitrate argenti vel baryi ad summum lene lactescat. In tubo exploratorio sicco calefactum vehementer non moveatur; motiones hae vaporibus aquae causari possunt, quae in parte frigida tubuli exploratorii roris instar deponitur.

270. Magnesium sulfuricum.

**Magnesii sulfas. Magnesia sulfurica. Sal
amarus.**

Crystalla coloris expertia vel alba, aëre parum fatiscencia prismatica; saporis amari et salsi. Pondus specificum 1.6—1.7. Solvantur in 0.8 partibus aquae frigidae, et 0.15 fervidae.

Solutio aquosa, ammonia, praecipitatum album in ammonio chlorato solubile praebet. Baryo chlorato, praecipitatum album, in acido hydrochlorico insolubile exoritur.

Solutio 5% sit neutra; acido acetico acidulata, hydrogenio sulfurato non permutetur; argento nitrico, ad summum lene lactescere poterit; solutio superabundante ammonio chlorato et ammonia mixta, ammonio sulfurato non permutetur. Filo platineo in flamma candefactum, aqua crystallina demissa et salis undulatione cessante, flammam fortiter et constanter flavam non reddat.

271. Malva.**Málva. Papsajt.**

Erdei málva, nálunk vadon tenyészik. Málvafélék.

1. Erdei málva levelei.

A levelek hosszú-nyélczések, kerekdedek, alapjukon kissé szívyszerűleg kimetszettek, öt-hét lebenyűek, a lebenyek hegyesek, széleiken csipkésen fogazottak, fent sötétebb zöldek, alúl halványabbak, szőrösök, nyálkás ízűek, szagtalanok. A virágzó növényről szedessenek.

2. Erdei málva virágai.

A szirmok 3—4-szer hosszabbak, mint a kehelyvisszás-tojásdadok, felső szélükön kimetszettek, alapjukon az egyfalkás hímszálakkal összenöttek, frissében rózsaszínűek, megszáritva világos-kékek. A kehelyötmetsetű, szőrös, három lándzsaalakú, hosszirányban csíkos, sertés külső kehelylevéllel vétetik körül.

Tökéletes nyiláskor szakítottassanak le.

272. Manganum hyperoxydatum.**Mangánhyperoxyd. Barnakő.**

$MnO_2=87.$

Hamvas-fekete, kristályos törésű darabokból áll. Tüvel karczolva, a szürke barázdát adó darabok jobbak mint azok, a melyek barnát adnak.

271. Malva.

Malva sylvestris Linn., planta apud nos vulgaris. Malvaceae Juss.

1. Folia malvae sylvestris.

Folia longe petiolata, orbicularia, basi penitus cordato excisa, quinque- vel septemlobata, lobis acutis, marginibus crenato-dentatis, supra saturate viridia, subtus pallidiora, pilosa, inodora, saporis mucilaginosi. Folia e plantis florentibus colligenda.

2. Flores malvae sylvestris.

Petala ter vel quater longiora quam calyx, obovata, margine superiori excisa, basi staminibus monadelphis concreta, coloris recens rosei, exsiccata coerulei. Calyx quinquefidus, pilosus, fulcitur tribus foliolis velamentosis lanceolatis, longe striatis, setosis.

Flores e plantis perfecte florentibus decerpantur.

272. Manganum hyperoxydatum.

Mangani hyperoxydum.

$\text{MnO}_2=87.$

Sistit frusta cinereo-nigrescentia, fractura, crystallinae. Frusta acu laesa et laesionis superficiem griseam praebentia praeferenda sunt illis, quae laesionis superficie colore bruneo apparent.

In pulverem contritum, acido hydrochlorico concentrato calefactum chlorum emittit. Solutionis gutta

Porrá dörzsölve, tömény sósavval a melegítéskor chlórt fejleszt. Az oldat egy cseppje platinalemezen nátriumcarbonáttal és salétrommal összeolvasztva, zöld színt ad.

Pállits egy gramm igen finom porrá tört barnakövet 20 gramm sósavval és 48 gramm nem oxydált vasvitriollal; a feloldás után forrald fel és a folyadékot szűrd át. Ha a barnakő 75% mangánhyperoxydot tartalmaz, a leszűrt folyadék ferricyankáliumtól nem kékül meg.

273. Manna.

Calabriai válogatott manna.

Mannatermő kőrisfa. Calabriában és Siciliában honos s tenyésztetik. Olajfafélék.

Levegőn megszáradt **ezukros nedv**, mely a megsértett törzsekből és ágakból foly ki. A calabriai válogatott manna szétmorzsolható tömegekben jó elő, melyek különböző nagyságú, sárga vagy fehéres darabcskákból vannak összetapadva, édes mézszerű ízű, némileg undorító csipősséggel.

274. Mannitum.

Mannacukor. Mannit.

Hasáb- vagy tűalakú, tiszta fehér és fénylő kristályokból áll. Ize kellemes, édes. Hevítve 166°-on megolvad, magasabb hőmérséken részben felbomlik, részben elszállad. 6.5 súlyrész hideg vízben és 80 súlyrész 70%-os borszeszben oldható.

una super lamina platinea natrio carbonico et nitro colliquefacta, colorem viridem praebet.

Gramma unum mangani hyperoxydati in pulverem subtilissimum redacti, grammatibus 20 acidi hydrochlorici, et grammatibus 48 sulfatis ferrosi non oxydati digerendo, solutione peracta ad ebullitionem coquendo et liquorem filtrando: liquor filtratus kalio ferricyanato colorem caeruleum non induit, si manganum hyperoxydatum nativum 75% hyperoxydi mangani continet.

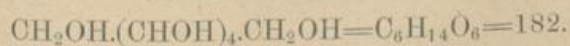
273. Manna.

Manna calabrina electa.

Fraxinus ornus Linn., arbor in Calabria et Sicilia indigena et culta. Oleineae Link.

Succus saccharinus e truncis et ramis sauciatis effluens et aëre induratus. Manna calabrina electa occurrit in massis grumosis e frustulis variae magnitudinis, flavis vel albidis conglobatis, saporis dulcis, submellei cum quadam acredine subnauseosa.

274. Mannitum.

Crystalla prismatica vel acicularia, coloris expertia, nitentia, saporis grati, dulcis. Fervefactum ad 166° liquescit, temperatura altiori partim decomponitur, partim sublimatur. Solvitur in partibus 6.5 aquae frigidae et 80 spiritus 70%.

Tömény kénsavban a mannit színtelenül oldódjék, valamint a meleg nátriumhydroxydiban is. Ha vizes oldatát körülbelől 10 perczig néhány csepp hígított kénsavval főzöd s azután olyan elegyből néhány cseppet adsz hozzá, a melyet egy rész réz-sulfátnak és 3 rész borkősavnak 20 rész vízben oldásával készítettél és végül annyi nátronlúgot elegyitesz az oldathoz, hogy kék színű és átlátszó legyen, a felforraláskor vörös csapadéknak nem szabad keletkeznie.

Platinalemezen hevítve, maradék nélkül égjen el.

275. Mastiche.

Mastix.

***Pistacea lentiscus* Linn., a hellen Szigettenger szigetein, kivált Chios szigetén előjövő és tenyésztett fa. *Anacardium*félék.**

A törzs és ágak megsértésekor kifolyó és a levegőn megszáradt **gyántás nedv**, mely gömbölyded, többnyire borsó-nagyságú, sárgás, áttetsző, törékeny, felületükön elporladó, s ilyenkor homályos szemekből áll; törésük üvegfényű, átlátszó, kagylós, szaguk gyengén illatos, ízük illatos, izgató. A szájban meglágyul, s a fogakhoz tapad, enyhe hónél folyékony lesz és meggyújtva balzsamos szagot áraszt. Vízben nem oldatik, borszeszben legnagyobb részben, chloroformban, aetherben és meleg terpentin-olajban pedig teljesen oldható

In acido sulfurico concentrato, nec non in natrio hydrooxydato calido absque colore solvatur. Solutionem aquosam circa 10 minutis aliquot guttis acidi sulfurici diluti coquendo et dein addendo guttas aliquot miscellae, ope solutionis partis unius sulfatis cupri et partium 3 acidi tartarici in partibus aquae 20 obtentae, ad finem autem solutioni tantam quantitatem liquoris natrii caustici admiscendo, ut coloris caerulei et limpida evadat: ebullitione praecipitatum rubrum non oriatur.

Supra lamina platinea fervefactum absque residuo comburat.

275. Mastiche.

Mastix.

Pistacea lentiscus Linn., arbor in insulis Archipelagi graeci, imprimis in insula Chios crescens et culta. **Anacardiaceae** Lindley.

Succus resinosus e truncis et ramis sauciatis effluens, aëre induratus, sistit grana subrotunda, pisi plerumque magnitudine, subflava, pellucida, fragilia, superficie pulverulenta et tali tempore opaca, fractura vitri instar splendentia, pellucida, conchata, odoris debilis aromatici, saporis aromatici irritantis; ori immissa mollescit et dentibus adhaeret; leni calore fluit et comburendo spargit odorem balsameum; in aqua non solvitur, in spiritu e maxima parte, in chloroformio, aethere et oleo terebinthinae fervido omnino solubilis.

276. Mel crudum.

Nyers méz.

A mézelő méh, a hártyaröpüek rendjébe és a méhfélék családjába tartozó rovar terméke.

Világos-sárgából barnás-sárgába átmenő, édes ízű, sajátsterű kellemes szagú, átlátszó, szörp-sűrűségű **czukros állomány**, mely idővel szemcsés, átlátszatlan tömeggé változik át. Négy rész vízzel hígítva tiszta, átlátszó, közömbös kémhatású folyadékot képezzen. Egy rész mézet két rész lepárolt vízzel és négy rész kilenczven százalékos borszeszszel rázva, áttetsző, kissé zavaros oldat keletkezzék, melyből állás közben üledék képződik, mely jóddal meg ne kéküljön, salétromsavval megsavanyított vízben feloldva, báryumchloridtól meg ne zavarosodjék.

A savanyú szagú és ízű, nemkülönben állás közben felületén híg vizes folyadékot kiválasztó méz elvetendő.

277. Mel depuratum.

Tisztított méz.

Végy: Nyers mézet	ötezer grammot	5000
Lepárolt vizet	kétezer grammot	2000
Hévítsd és forrás közben adj hozzá		
Karagén-moszat	tíz grammjából	10
lepárolt vízzel készített és átszűrt tömény főzetet	kétszáz grammot	200

Főzd lassanként lehabozva sűrűbb szörp állományra, s szüzd át gyapjuszöveten.

276. Mel crudum.

Productum apium mellificorum insectorum ordine hymenoptera familia apidae pertinentium.

Substantia saccharea, coloris lucide flavi usque fusco flavi, saporis dulcis, odoris proprii aromatici, limpida, spissa, quae tractu temporis in massam granulosa opacam mutatur.

Partibus quattuor aquae dilutum liquorem limpium neutralem efficiat. Pars una mellis partibus duabus aquae destillatae et partibus quattuor spiritus vini concentrati conquassata liquorem limpium, paullo turbidum praebeat, e quo temporis tractu sedimentum praecipitatur, quod addito jodo caeruleum ne tingetur et in aqua acido nitrico acidulata solutum baryo chlorato soluto ne turbetur.

Mel odoris et saporis acidi, nec non tractu temporis in superficie aquosum liquorem secernens rejiciendum.

277. Mel depuratum.

Rp. **Mellis crudi** *grammata quinque millia* 5000

Aquae destillatae *grammata duo millia* 2000

Calefiant et sub ebullitione adde:

Decocti concentrati cum aqua destillata parati et colati e

Caragaheen *grammatibus decem* 10

grammata ducenta 200

Coquantur sensim despumata, ad syrupi spissioris consistentiam, dein per pannum colentur.

278. Mel rosatum.

Rózsaméz.

Végy: **Tisztított mézet** *ezer grammot* **1000**
Száraz rózsavirág *negyven grammjából* **40**
Lepárolt vízzel

három órai pállítás útján készített és szürlézett forrázatot

háromszázötven grammot **350**

Elegyítés után gyenge tűznél párold be az elébbi sűrűségre.

279. Melissa.

Czitromfű.

Orvosi czitromfű, déli Európában honos, helyenkint kertekben tenyésztik. Ajakosok.

Levelek, petédedek vagy félig szivalakúak, csipkés-fűrészesek, többé-kevésbé szőrösek, alant halaványabbak, mirigyesek, illatos szagúak, kesernyés ízűek. Virágzáskor szedessenek, s megszáritva, jól záró edényben egy éven túl ne tartassanak. Ne tévesztessenek össze a nepeta cataria citriodora alúl fehér-pelyhes leveleivel.

280. Mentha.

Mentha.

Borsos menta, Angolországban honos, nálunk tenyésztetik. Ajakosak.

A **levelek** rövid nyélezések, hosszas-tojásdadok, hegyesek, élesen fűrészesek, alapjukon kerekék, simák

278. Mel rosatum.

Rp. Mellis depurati	<i>grammata mille</i>	1000
Infusi e		
Florum rosarum siccatorum		
	<i>grammatibus quadraginta</i>	40
cum Aquae destillatae		
per trihorium sepositi et dein filtrati		
	<i>grammata trecenta et quinquaginta</i>	350
Mixta evaporentur leni igne ad consistentiam priorem.		

279. Melissa.

Melissa officinalis Linn., varietas **citrata** Bischoff; planta in Europa australi indigena, passim in hortis sata. Labiatae Juss.

Folia ovata vel subcordata, crenato-serrata, magis minusve pilosa, subtus pallidiora, glandulosa, odoris aromatici, saporis subamari. Planta florescente collecta et siccata in vase bene clauso ne ultra annum serventur. Ne confundantur cum foliis subtus cano-tomentosis nepetae catariae Linn. var. citriodoraе.

280. Mentha.

Mentha piperita Linn., planta in Anglia indigena, apud nos culta. Labiatae Juss.

Folia breviter petiolata, oblonge ovata, acuta, argute serrata, basi rotunda, calva, saturate viridia,

sötétzöldek, mirigyesek, átható szagúak, illatos izűek, a szájbán kezdetben égetés, majd hidegség érzését keltik.

281. Miscella pro solutione calcii oxysulfurati.

Keverék a kénes mészsoldathoz.

Végy: Mészoxgydból	<i>harmincz grammot</i>	30
zúzd össze apróbb darabokra és nedvesítsd meg		
Közönséges vízből	<i>husz grammal</i>	20
Az oltott meszet jól keverd össze		
Felszállasztott, mosott kénvirággal	<i>hatvan grammal</i>	60
A keveréket igen jól zárt edényben tartsd.		

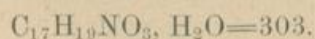
282. Mixtura gummosa.

Mézgás keverék.

Végy: Arabmészga oldatot	<i>hásh rész</i>	20
Közönséges szörpöt	<i>tíz rész</i>	10
Lepárolt vizet	<i>hetven rész</i>	70
Hevenyében elegyítsd.		

†† 283. Morphinum.

Morphin. Opium alkaloidja.

Hasáb vagy túalakú, színtelen, fénylő kristályokból áll. Íze keserű, kémhatása lúgos. Körülbelől 1000

glandulosa, fragrantia, saporis peculiaris aromatici, os
primum urentia tum frigoris sensum excitentia.

281. Miscella pro solutione calcii oxysulfurati.

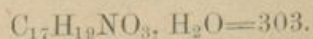
Rp. Calcii oxydati	<i>grammata triginta</i>	30
Frustula bene contusa humecta cum:		
Aquae communis	<i>grammatibus viginti</i>	20
Calcem extinctam misce optime cum:		
Sulfuris sublimati loti	<i>grammatibus sexaginta</i>	60
Mixturam in vase optime clauso conserva.		

282. Mixtura gummosa.

Rp. Mucilaginis gummi arabici	<i>partes viginti</i>	20
Syrupi simplicis	<i>partes decem</i>	10
Aquae destillatae	<i>partes septuaginta</i>	70
Misce ex tempore.		

†† **283. Morphinum.**

Morphium.

Crystalla prismatica vel acicularia, coloris exper-
tia, nitentia; saporis amari; reactionis alkalinae. Solvi-
tur in circiter partibus 1000 aquae frigidae et 500

súlyrész hideg és 500 súlyrész forró vízben, 50 súlyrész hideg és 30 súlyrész forró borszeszben oldható; savakban és nátronlúgban is könnyen oldódik, ellenben aetherben, benzolban és zsíros olajokban oldhatatlan.

Vizzel leöntve és néhány csepp ferrichlorid-oldattal összerázva, szép kékszinű lesz; sósav hozzáadására e szín eltűnik. Egy morzsája tömény kénsavban szintelenül oldódik. Ezen oldat egy csepp tömény salétromsavtól megvöröszdik.

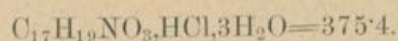
Tizannyi vizzel összerázva, a leszűrt folyadék bepárologtatáskor osekély maradékot hagyjon hátra. Platina-lemezen hevítve maradék nélkül égjen el.

Egyes adagja legföljebb: 0.02 gramm.

Napi adagja legföljebb: 0.10 gramm.

†† 284. Morphinum hydrochloricum.

Sósavas morphin. Morphinhydrochlorát.

Vékony túalakú, gyakran kéve módjára egyesült selyem-fényű kristályokból vagy koczkaalakú kristályos tömegekből áll. Ize igen keserű, kémhatása semleges. Hús súlyrész hideg, majdnem egyenlő mennyiségű forró vízben és 50 súlyrész borszeszben oldható.

Vizes oldata ferrichloridtól sötétkék színt ölt, ez sósavtól elszintelenedik. Ezüstnitráttal túros, fehér csapadékot ad, s ez salétromsavban nem oldható. Tömény kénsav és salétromsav iránt úgy viselkedik, mint a morphin.

fervidae; in partibus 50 spiritus frigidi, et 30 fervidi; in acidis et liquore natrii caustici facile solvitur, sed in aethere, benzolo, et oleis pinguibus non est solubile.

Aqua superfusum et aliquot guttis ferri sesquichlorati conquassatum, colorem grate caeruleum induit, addito acido hydrochlorico disparentem. Granulum aliquod, acido sulfurico concentrato, absque colore solvitur; solutio haec gutta una acidi nitrici concentrati addita rubescit.

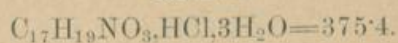
Decupla quantitate aquae conquassando, liquor defiltratus evaporatione residuum exiguum relinquat. Supra lamina platinea ignitum absque residuo comburat.

Dosis maxima singula 0·02.

Dosis maxima pro die 0·10.

†† 284. Morphinum hydrochloricum.

Morphium hydrochloricum. Morphinum muraticum.

Crystalla tenuia, acicularia, saepe fasciculorum instar conjuncta, nitoris sericei aut massae crystallinae cubicae. Est saporis fortiter amari et reactionis neutrius. Solvitur in partibus 20 aquae frigidae et fere eadem quantitate aquae fervidae et partibus 50 spiritus.

Solutio aquosa ferro sesquichlorato colorem intense caeruleum induit, acido hydrochlorico disparentem. Argento nitrico praecipitatum praebet album caseo-

Vizes oldata nátriumhydroxyddal fehér csapadékot ad, s ez a kémszer fölöslegében tökéletesen és könnyen oldható. Ha 0.75 gramm sósavas morphint 20 gramm lepárolt vízben oldasz és 20 köbcenimeter $\frac{1}{10}$ szabályos ezüstnitrát-oldattal és néhány csepp salétromsavval elegyitesz, az összerázás és felmelegítés után csapadék áll elő; az erről leszűrt folyadék többé se ezüstnitráttal, se sósavval ne adjon nagyobb csapadékot, hanem legföljebb gyengén tejesedjék meg. Platina-lemezen hevítve olvadjon meg, s aztán maradék nélkül égjen el.

Ha eczetsavas morphint rendelnek, helyette sósavas morphint szolgáltatass ki.

Óvatosan tartsd.

Egyes adagja legföljebb: 0.03 gramm.

Napi adagja legföljebb: 0.12 gramm.

285. Moschus.

Pézsma.

Sajátszerű, igen szagos állati anyag, mely a pézsmány (moschus moschiferus Linn), a kérődző párosújuak (artiodactyla ruminantia) rendjébe, a pézsmányfélék (moschina) családjába tartozó, Közép-Azsia havásain seregesen lakó emlős állatnak himjeinél a köldök megett levő s a mony fitymájával összefüggő mirigyves zacskóban találtatik.

Legjobb minőségű a Tibetből és Chinából hozott ugynevezett tonkini vagy tibeti pézsma (moschus

sum, in acido nitrico insolubile. Acidum sulfuricum et nitricum concentratum morphio similiter reagunt.

Solutio aquosa, natrio hydrooxydato dat praecipitatum album, quod in reagenti superabundante perfecte et facile solvitur. Grammata 0.75 morphii hydrochlorici 20 grammatibus aquae destillatae solvendo et 20 centimetris cubicis solutionis argenti nitrici decinormalis, nec non aliquot guttis acidi nitrici miscendo post conquassationem et calefactionem praecipitatum exoritur, liquor ab hoc defiltratus iam nec nitrate argenti nec acido hydrochlorico praecipitatum praebeat majus, sed ad summum lene lactescat. Supra lamina platinea candefactum liquescat et dein absque residuo comburat.

In locum morphii acetici ordinati, expediatur morphinum hydrochloricum.

Caute serva!

Dosis maxima siugala 0.03.

Dosis maxima pro die 0.12.

285. Moschus.

Substantia animalis odoris sui generis, in sacco glanduloso contenta, qui in moschi moschiferi Linn., animalis mammalis (ordo: artiodactyla ruminantia: familia: moschina) in Asiae centralis alpibus gregatim degentis, maribus in regione ventrali pone umbilicum situs et cum praeputio penis nexus est.

Optimae qualitatis est **moschus tunquinensis** seu **tibetanus** dictus, e regno Tibetano et ex imperio

tunquinensis seu tibetanus); ez kiszáradt, kerekded, galamb- vagy kisebb tyúktojásnagyságú zsacsókat képez, a zsacsók felső felülete, a mellyel az állat hasához tapadva voltak, inkább sík és csupasz, alsó felszínük pedig domború, körületén ritkább, odasimuló, többnyire szürkésfehér, ritkábban barnás, közepén pedig sűrűbb, hosszabb, sötétebb színű szőrökkel fedett, mely utóbbiak a zacskó középvonalában levő s annak kivezető csövéhez tartozó két nyílás felé térnek össze.

Ezen külső takaró alatt vékony, kissé merev és a kültakarótól könnyen elváló hártyán belől foglaltatik a pézsma, különböző nagyságú, barnás-fekete, többé-kevésbé lágy rögcsék alakjában, a belső hártyának finomabb részeivel s igen finom szőrökkel keverve. Szaga sajátságos, igen erős, átható, íze illatos-kesernyős.

A moschust terpentin-olaj segítségével vékony rétegben kiterítve, górcső alatt meglehetősen egyenletes, alaktalan, áttetsző, barna, rögös és szálkás halmazcskákból állónak mutatkozzék. Chloroformmal rázva annak felszínén ússzék és azt meg ne fesse. Elégetve, 100 rész 8 résznél több hamut ne hagyjon vissza.

Elvetendő az ugynevezett kabárdi, orosz vagy szibériai pézsma (*moschus cabardicus*, *russicus* seu *sibiricus*), melynek zacskói hosszabbak, inkább körtealakúak, kivezető nyílásai nem a központ közelében, hanem többnyire a szélen vannak elhelyezve, szőrei hosszúak, vastagok, inkább meredtek és fehéresek, a bennfoglalt anyag (pézsma) világosabb barna, sokkal gyengébb és inkább ammoniakos szagú és ízű.

Chinensi adlatus, sistit saccos exsiccatos, suborbiculares, ovi columbini seu gallinacei minoris mole, in facie superiori, qua ventri animalis adhaeserat, planos, nudos, in facie inferiori convexos et pilis tectos rigidis, in periphæria rarioribus adpressis, ut plurimum griseo-albescentibus, rarius subfuscis, in centro densioribus, longioribus, obscurioribus et versus duo foramina in linea mediana sacci sita, e ductu excretorio abscisso residua convergentibus.

Sub tunica exteriori, intra membranam tenuem rigidiusculam et facile a tunica externa separabilem continetur substantia officinalis grumosa, e glebis variae magnitudinis compacta, fusco-nigra, plus minus mollis, cum membranae interioris particulis subtilioribus ac pilis tenerrimis mixta, odoris penetrantissimi proprii, saporis aromatici amaricantis.

Ope olei terebinthinae sub microscopio in stratum tenue expansus moschus ex globulis et assulis satis aequalibus, amorphis, diaphanis, fuscis constare apparet.

Cum chloroformio conquassatus superficiei innatet et eum ne coloret; centum partes combustae ne plus cineris relinquant, quam octo.

Rejiciatur moschus sic dictus cabardinus seu russicus, in saccis longioribus, pyriformis, foraminibus excretoriis non prope centrum sed plerumque in ambitu sitis, ac pilis longis, crassis, magis rigidis et albescentibus tectis, qui glebam plerumque homogineam, odoris et saporis multo debilioris, magis ammoniacalis inclu-

Óvakodni kell oly zaesköktől, melyek kiszáradt vérből, epéből, gyánta és más anyagokból mesterségesen készült pezsmaszerü anyaggal vannak megtöltve.

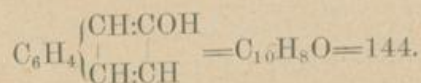
286. Mucilago gummi arabici.

Arab-mézga oldat.

Végy: Arab-mézga port	<i>harmincz grammot</i>	30
Önts hozzá lassanként		
Lepárolt vizet	<i>hatvan grammot</i>	60
Dörzsöld el oldattá.		

† 287. Naphtolum.

Isonaphtol. β -Naphtol.

Szintelen, selyemfényű kristálylemezekből áll, vagy fehér kristályos por. Gyenge, a phenolra emlékeztető szaga és erős, égető íze van. 123°-on megolvad és 286°-on forr. Ezer súlyrész hideg és 75 súlyrész forró vízben oldódik; azonkívül borszeszben, aetherben, benzolban, chloroformban, zsiros olajokban és lúgokban könnyen oldható.

A vizes oldat ferrichloridtól zöldes színt ölt; mamoniával kékes-ibolyaszínűen fluoreskál. Oldata a chlórvtól fehéren megzavarodik; ammoniától a zava-